

کوردستان و ئارەزوو دەموکراتیی

ن: بەهزاد شیفی

ن: کفاح مەممود

و د هەر چارهکێ دا دەرفەتا راوەستاندا کارێن چەکدار پەیدا بێت، ئارەزوو ئاشتییی و دەموکراتخواییی داخووا هەری رەوا و پیشی بوو د هەمی دانوستان و گەنگەشەیی هاتین ل دارخستن ب هەمی رژیمنی حوکمداریین ل ئێراقی دا، هەر وەها ب قی ئاوابی رێنا دەموکراتییی ژ هەمی وەلات دا ژ بو ئارمانج و بەرزخواییی گەلی کوردستانی و هەر ئەقە چەندە هاتیە کورن د هەمی پێقاژویی ئاشتییی دشیست سالی ن چەرخێ بهوری دا و تا دانوستاندین بەریاراپەرینا ۱۹۹۱ ی دا و سەرخووەبوونا هەریمی ژ رژیما دەسەلاتدارییا وی دەمی. سەرکردەیا بەرەیا کوردستانی بزاقەکا بی وەستیان ب رژیما سەدام دا کر ژ بۆ ل دارخستنا ریفۆرم و چاککرەکا سیاسی، و تا ب کاربەدەست ژ ریبازا

زەلال د دروشما ((دەموکراتی بۆ ئێراقی و ئۆتۆنومی و سەر بخوایی ژ کوردستانی را)) تی خوێاکرن و بوویە ئارمانجەکا ئیستراتیژی و ئارزووان یا هەری گرنگ، و هیین ل بیرا ئێراقیانە و ب تایبەت کوردستانیان بریارا بەک ئالی یا راوەستاندا شەر، ژ ئالییی شورەشقانان قە هاتە دان، ژ بۆ دەرفەتی ل بەر چەریسکەکا هیقییی ژ بۆ چارهیهکا ناشتی و دەموکراتی ژ دۆزا کوردی ره، دوی چارچووهیی دا، قەت جەرەنیخ و شەری نەژادی نەکەتیە دناقا مللەتی کورد و یی ئەرەب دا، لی بەلی هەردەم جەرەنیخ دناقا رژیما دەکتاتور و هەمی گەلی ئێراقی دا بوو، ئەو گەلی زیان کری ب سەدەما پشت گوەخستنا وان ژ ئالییی رژیما قە و کولەداری و ستەما وان رژیما.

ئەزمونا گەلین بن دەست و یین ب سالان ل بەر خویدایییە ژ بو ئازادی و رزگاربوونی ژ زولم و ستەمی، درووقە و ئاشکراییه، رێنا چەکداری و ب کارئینانا توندی و کوتەکییی، رییەکا بی چاره و ب هەلگەتنبوو، گەلین بن دەست ئەف رێنا هان ب کار دنانین د رووی رژیمنی دەکتاتور و کولونیاالیین دەستەلاتدار دە دەما وان رژیمنی دەسەلاتدار نە دکارین رییەکا دەموکراتی ژ بۆ چارهکرنا تەکوشان و کیتشەیان ژ گەلی بن دەست دا ببینە، چ ژ بو پیشکداریکرنی د دەستەلاتی دە یان ژی دەبرینا نەرین و بوچوونان د ئازادی و چارەنقیسی دا. و قەت چەکداری و زۆرداری نەبوونە ئارمانج، لی بەلکو هەردەم بهانە و ئاوابەک بوویە گەلی بن دەست ب نەچاری ب کارئینایە د رووی زۆرداری و ستەم و کولەدارییی دا.

و ل کوردستانی ژی و ژکەقناییا دیروکی قە، ژ هەمیامین شورەشی ژ سیە سالی ن چەرخێ بهوری قە و تا هەرفاندنا رژیمی د نیسانا ۲۰۰۳ ی دا هەلگرتنا چەک ژ نەچاری بوویە، و قەت نە ب ئارزوو و نیازکرن بوویە، و ئارمانجا ب کارئینانا توندی و دژواری دەمی قوناغ و پێقاژویی بەرخودان و ئازادیخواییی دا ژ مەبەستا خوە نەهاتیە بادان و نە بوویە ئارمانج.

هەر دەم ئارەزوو دەموکراتی ل پیشییا ئارەزوو بەرخووەدانا چەکدار بوویە، و ب راستیتر بناغەیهکا دەموکراتی شەرت و مەرچی پیشی بوو ژ بۆ چارهکرنا دۆزا کوردی، و ئەقە چەندەهان ژ سالی ن ۴۰- ان یین چەرخێ بهوری قە ب ئاشکرا و





دهکتاتوری بهردا و ئوپوزیسیون نیشتمانی ژى بکاربه پشکدارییى د دهستهلاتدارییا وهلات دا بکته، ژ روب رو بوونا ئابلوقا نیقنهتهوهیى و خوهکشاندن ژ ریکین تارى بین وهلات بهر ب ویرانیی قه برین، لی بهلی رژیما بهرئ ههر رژد و سهرهشک بوو ل سهر ریبارا خوه و دژی کرنا ئارهزووا دهموکراتی یا راست و ههر ل سهر خاپ و داقین خوه ما و ب تهنا خوه دهستهلات دا ب ریقه برن و بگره گهلهک جارن ب هسکی د رووی بزاقا نیشتمانی یا ئیراقی دا رادبوو.

و پشتی دانوستاندن ب رژیمی دا ب سهر نهکته، ئارهزووا دهموکراتی د رییا ب جهکرنی دا بوو ل وان دهقهرین هاتین ریزگارکرن د راپهرینا بهارا ۱۹۹۱ئى دا پشتی رژیمی بزافکری همی پسپور و خوهدین شیانان د هریمی راکیشه و ریقه بهری و سازیین بنگههین بهنج بکه و ژ بابی ههف بخه، لی دهنگدهرین کوردستانی د فی پارچا هریمی دا بهرئ خوه دانه سندوقین دهنگان، ژ بو ههلبزارتنا ئیکه مین په رله مانا کوردستانی د دیروکا فی گهلی دا و ل دارخستنا ئیکه مین حکوومهتا ههلبزارتی د کوردستانا ئیراقی دا و ب فی یهکی کوردستانیان د جارا ئیکى ده کارین نیازا خوه یا دهموکراتخواییی ل سهر پارچهیهک ژ دهولهتا ئیراقی ل داربخه، ههردم د گه ل فی یهکی دا ژى ل سهر پارچا دن یا ئیراقی هین رژیما کوله داری و ستهم دهسههلاتداریا خوه بهردهوام دکرن، هیزین دوژمن و د سهرئ وان دا رژیما دهستههلاتدار و دهستهکین په یوه نیدار ب هیزین هریمی قه دهست پی کرن و رک و کین ل دژی فی نه زمونا هان کرن وهک ههر دوو ئابلوقه یان، یا نیقنهتهوهیى ل سهر ئیراقی و ل سهر هریمما کوردستانی و شهرئ ناقخو. لی ژ بهر

پروژههین پیشخستن و نوژهنکرنی دا.

ئه قرو پشتی نیژیکی چار سالان کارئ په رله مان و حکومهت، دهنگدهرین کوردستانی ل روژا بیست و پینجی ته مووزئ بهرئ خوه دا سندوقین دهنگدانی بو جارا سییی ژ راپهرینا گهلی کوردستانی یا ل سالان ۱۹۹۱ئى قه، ژ بو بهردهوامی دان ب ئارهزو و نیازا خویا دهموکراتخواز د ژیانئ دا، و پیره نیشانی بزاغهکا سیاسی یا جودا تینه دیتن نه دووره ببه ئوپوزیسیونه گه راست، و ژ دل کار بکه ل ژیربهایی نیشتمانی بین بلند ژ هریمما کوردستانی دا، و ب دهستقه ئیناین هریمی بین ژ دهرنهجاما راپهرینی ب پاریزه، و ههروهسا ب باوه ریهکا موکوم ب تیگهه و واته یا وهلاتی و وهلاتی بوونی و پیشخستنا وی و ریکری ل بهر گهندهلی و گهنیبوونا ئیداری و یا دارایی ژبو ری خوهشکرن ل باشتین دهرفهت د رییا ئافاکرنا هریمی و ژیرخانه یا وی د ههمی وارین ژیانئ دا.

ناشتی و ئازادی و دهموکراتی ئارهزووا گه ل یا سهرهکی بوو لهورا دهنگداران ل کوردستانی جارهمی دی بهرئ خوه دانه سندوقین دهنگدانی ل ناقهندا سالان ۲۰۰۵ئى دا ژ بو ههلبزارتنا په رله مانهکا نوو، و بو جارا ئیکى سهروکهک ژ هریمی ره هاته ههلبزارتن و پیره حکوومهتهکا نیشتمانی بهرفرهه و پیکهاتی ژ تهبابی و گونجانهکا بهرفرهه ژ ههمی پیکهاتین سیاسی و ئولی و نهتهوهیى بین کوردستانی هاته ل دارخستن و ههروهسا بهرنامهیهکا خوازیار ژ نوژهنکرن هریمما کوردستانی و ههمی سازیین وی دا هاته داریزتن، و خهباتهکا بی ماندیبوون ژ بو هریمما کوردستانی بو پینقاژویهکا پیشکتهتی د وارین ناقه دانی و ئابووری و جفاکی دا و گرنگی دان ب ئافاکرنا مرووف و نوژهنکرن پروگرامین پهروهردئ و سیسته مین ئیکونومی و جفاکی د ریکا پشکداریکرنا ژنان د وارئ جفاکی و ئابوری دا و ههروهسا رو ب رو بوونا دیاردا گهندهلییی، یا بووی ریکرتین نه گهر د رییا